

BUITEN

15^E JAARGANG N^O. 16.

ZATERDAG 16 APRIL 1921.

BIJ DE VIJF BERKEN.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

BIJ DE VIJF BERKEN, ILLUSTRATIE	BLZ. 181
VAN TWEEËRLEI RAS, (16), DOOR HAL G. EVARTS	182
INDISCHE STEDEN (VERVOLG), DOOR MAURITS WAGENVOORT, GEÏLLUSTREERD,	BLZ. 184—187
HOE DE DIEREN SPREKEN (21), DOOR WILLIAM J. LONG, VERTAALD DOOR S. CILIA STOFFEL	BLZ. 185
EEN EN ANDER OVER DE KOFFIE, DOOR DE R.	188
DE KLEEDING DER AMSTERDAMSCH E WEEZEN, DOOR MR. A. LOOSJES, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 188—191
DE BLOEMBLADEN VAN LAO-TZE (28), DOOR J. ALLAN DUNN	BLZ. 191
ONOORDEELKUNDIG GESNOEIDE LINDEN EINDE MEI, ILLUSTRATIE	192
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

Men gevee alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

VAN TWEEËRLEI RAS

(16) DOOR HAL G. EVARTS.

„**M**AAR het lijkt mij niet mogelijk, dat hij een mensch ernstig kwaad zou kunnen doen; hij heeft toch alleen zijn tanden maar om mee te vechten,” hield zij vol.

„Alleen maar zijn tanden!” riep Moran uit. „Ja, maar dat is zoo weinig niet! U hebt niet het flauwste begrip, wat die tanden van hem kunnen nitrichten. Zij snijden als messen door de spieren, door de huid, ja zelfs door de dikke kniepezen van een mannetjes-eland heen. Ik weet, dat hij indertijd elanden, herten, antilopen en bergschapen doodde. Eenige maanden geleden was er een premie van vijfhonderd dollar gesteld op den schedel van den moorddadigsten lobo, die ooit de kudde aan de Windrivier teisterde. Die lobo was Flash. Ik had hem niet alleen moeten achterlaten. Vraag het maar eens aan Kinney — hij volgde het spoor van den wolf van de Windrivier honderd mijlen ver over verschen gevallen sneeuw — en vond aan het einde: Flash. U en ik zijn de eenigen, die weten, dat hij nog in leven is. Hoe zouden de kansen van een mensch tegenover zulk een woest roofdier staan, als er geen geweren bestonden?”

De gedachten van het meisje vlogen terug naar een zekeren nacht, toen zij achter zich gillen en vloeken hoorde, en Flash tegen een half dozijn kerels vocht, om haar tijd tot vluchten te geven. Zij had nog slechts een vaag denkbeeld gehad, hoe zijn beten en snauwen hen zoolang hadden opgehouden, tot zij buiten hun bereik was. Nu voor het eerst kwam zij tot het inzicht, dat hij de mannen zóó woest toegetakeld had, dat zij haar niet meer in het donker hadden durven volgen.

„Zoudt u Flash ooit willen verkoopen?” vroeg zij.

„Nee,” antwoordde Moran zonder zich te bedenken. „Hij is van u. Ik heb mijn recht op hem verloren, toen ik hem alleen achterliet. Ik wist, dat hij het in de stad vreeselijk zou vinden en ik dacht, maar een dag of veertien weg te zullen blijven. Hij werd vogelvrij verklaard, nagejaagd over het heele terrein en trok zich hierheen terug. Nu heeft hij u gevonden en zich aan u gehecht. Ik laat geen rechten op hem gelden. Hij behoort u toe.”

Het meisje stak haar hand naar hem uit.

„Kinney vertelde mij, dat alle menschen van u houden”,

zeide zij. „Nu begrijp ik, waarom. „Ze spreken over niemand met meer sympathie dan over Clark Moran,” die woorden gebruikte hij. Ik kan zijn bewering onderschrijven. En ik wil graag, dat u goed weet, dat dit het heerlijkste geschenk is, dat ik nog ooit gekregen heb.”

„Dat is mij belooning genoeg,” zeide hij.

„En ik dank u ook, dat u met mij gepraat hebt — inplaats van mij uit te hooren. Natuurlijk begrijpt u, dat ik een dringende reden heb om hier te willen zijn. Ik zou u alles vertellen, als ik kon. En ik geloof, dat ik ook al weet, hoe u mij het best helpen kunt. Wilt u hier in de buurt blijven, tot Vader Kinney komt, en hem naar mij toe zenden? Of is dat te veel gevraagd?”

„Ik was toch van plan, slechts een paar mijlen van hier mijn kamp op te slaan,” antwoordde hij met een glimlach. „U vraagt mij dus niets dan wat ik in elk geval van zins was te doen. Maar mag ik u nu één vraag stellen?”

Zij knikte toestemmend.

„Als ik hier blijf kampeeren — hoe moet ik u dan aanspreken? Met het oog op een ongedwongen conversatie, begrijpt u?”

„Ik heb liever dat u mijn naam niet kent,” zeide zij hem eerlijk. „Tenminste niet geheel. Eén van de redenen, waarom ik hier ben, is, dat ik trachten wil te vergeten, wie en wat ik ben, tot ik in staat zal zijn, alles koel en verstandig te beredeneeren. Daarom zou ik liever niet telkens mijn naam hooren noemen. Maar om het gesprek ongedwongen te houden — Betty is mijn voornaam en ik heb er niets tegen, dien te hooren. Noemt U mij dus zóó, als u wilt.”

„Dank u,” zeide Moran, terwijl hij zijn rol dekens opnam; „Ik zal hier vlakbij gaan slapen.”

„Als het slecht weer wordt, kom dan binnen,” vroeg zij. „Men moet zich naar de omstandigheden schikken, en ik ben niet preutsch conventioneel, weet U. Goeden nacht!”

Moran voelde wel, dat er geen zweem van behaagzucht lag in die vergunning, haar bij den voornaam te noemen. Er was een diep verborgen oorzaak, waardoor zij bang was de rest van haar naam te hooren. Als hij die wist, zou hij misschien wel vanzelf begrijpen, waarom zij hier was.

Hij had juist zijn dekens op den grond gespreid, toen plotseling een rilling hem door de leden voer; van den rotswand boven weergalmde een kreet, de kreet van den lobo, het afgrijselijkst geluid van de wildernis. Het weerkaatste in de kloof van wand tot wand, tot de echo's langzaam wegstierven tusschen de kale rotspunten, zooals de steeds wijder wordende rimpels, die door een neerstortenden steen in een stillen pool verwekt zijn, tegen de verre oevers zich effenen en vergaan. Moran hoorde het meisje uit de hut roepen:

„Geloof u nu nog, dat Flash zoo'n geluid zou kunnen maken?”

„Ik ben er zeker van. Dat was Flash en geen ander.”

„Het is een tamelijk naar geluid voor zoo'n lieven hond,” zeide zij. „Maar nu ik eenmaal weet, dat het Flash maar is, hoef ik ook niet meer van angst te rillen, als ik het weer hoor.”

Moran lachte zachtjes. „U vergist u,” zeide hij. „Al leeft u duizend jaar en u hoort het iederen nacht, dan zal het steeds nog hetzelfde zijn. U behoeft niet meer bang te zijn — maar telkens als het gehuil van den lobo weerklinkt, zal de wolfshuivering u doortrillen.”

Voor de eerste maal sinds haar komst hier, grendelde het meisje de deur niet voor den nacht, maar liet haar open in de hengsels hangen — een zwijgende getuigenis van haar volkomen vertrouwen in Moran.

Een half uur daarna duwde Flash zijn kouden neus tegen Moran's hand, snoof eens kort en liep naar binnen bij het meisje. Hij ging naast haar slaapbank zitten en liet zijn kin op den rand rusten, terwijl hij zijn kop streelde.

„Flash”, fluisterde zij. „Ach Flash! Waarom was het niet een man als die daarbuiten — als Clark Moran?”

Flash stapte de hut uit en strekte zich naast Moran op den grond uit. „Zoo, oude schavuit!” zei Moran. „Kijk nu eens aan, in wat voor positie je mij gebracht hebt! Ik geloof, dat ik haar gevonden heb, Flash — ja, ik weet het zeker. Is zij niet een echte schat? Durf me niet te vertellen, dat je ooit een vrouw gezien hebt, die met haar te vergelijken was. Alle meisjes, die ik in mijn leven ontmoet heb, lijken kleurloos en alledaagsch naast haar. Wat denk je er van, Flash?”

Flash dacht niets anders dan dat hij buitengewoon tevreden was. Desondanks was hij erg onrustig en bracht het grootste gedeelte van den nacht door met rusteloos tusschen Betty en Moran heen en weer te sluipen.

HOOFDSTUK XIII.

Moran zat op een vooruitstekende punt van den rotsrand boven de kloof, en doorzocht den omtrek met zijn kijker. Plotseling verscheen door een scheur in de rotsen Flash. Hij bleef een paar minuten bij Moran ronddraaien, en verdween toen even vlug als hij gekomen was. Met zijn voorpooten al over den rand aarzelde hij nog even en keek over zijn schouder terug naar zijn baas.

„Dat probeeren om met ons allebei in voeling te blijven zal je nog tot een schim doen vermageren,” lachte Moran. In minder dan een uur tijd was Flash vier keer tusschen de hut en den rotsrand heen en weer geloopt. „Breng haar dezen keer met je mee, ouwe jongen! Zij heeft beloofd hier bij ons te komen, Flash.”

Een half uur daarna verscheen Flash weer, ditmaal gevolgd door het meisje.

Moran ging hen voor naar een vooruitspringend gedeelte van den steilen rotswand, een kleine kaap, die boven de ledige ruimte van de kloof uitstak. Voor hen lag een wild landschap vol afwisseling: dik met sparren begroeide hellingen, heuvels en dalen met prachtige open parken, kale rotsruggen en door den wind omstormde pieken. Diep in de lage rivierbeddingen zagen zij elke kleine helgroene weide als 't ware ingelijst in den rand van donkere bosschen, die er omheen groeiden; tusschen het diepe groen van de pijnboomen lichtte bleekgroen het loof van de ratelpopulieren op. Eenige honderden Meters achter hen rezen machtige rotswanden steil in de hoogte tot boven de woudlijn aan den voet van het Wapitigebergte.

Eindelijk was Flash tevreden: nu waren die twee weer samengebracht. Hij ging plat op den grond liggen met zijn kop tusschen zijn voorpooten, en tuurde stil in de verte. Als een kleine beweging ergens zijn aandacht trok, was hij onmiddellijk vol belangstelling en lichtte zijn kop op om er opmerkzaam naar te kijken.

„Arme Flash! Hij moet vanmorgen mijlen hebben afgelegd in zijn pogingen om terzelfdertijd voeling met ons allebei te houden,” zei Betty, terwijl zij zich voorover boog om met haar vingers door zijn haar te strijken. „Kijk toch eens naar zijn oogen! Zij zijn bepaald menschelijk intelligent. Ik geloof dat hij elk woord, dat wij spreken, verstaat. Is het niet zoo, Flash?” Flash kwispelstaarte en zij riep: „Kijk! hij zwaait met zijn staart! Dat is een bewijs!”

Maar Moran schudde glimlachend het hoofd.

„U begaat de gewone fout van in uitersten over te slaan!” zeide hij. „De menschen denken, dat dieren heelmaal geen verstand hebben, ofwel ze schrijven er hun te veel van toe. Flash verstaat geen enkel woord behalve die klanken, die hij door voortdurende herhaling met bepaalde dingen in verband is gaan brengen. U verstaat hoogstwaarschijnlijk geen Chineesch, maar dat is toch geen gebrek aan intelligentie bij u. Evenzoo is het bij Flash geen gemis aan verstand, wanneer hij slechts heel weinig verstaat van wat wij zeggen. Integendeel, ik houd hem voor het slimste dier, dat ik nog ooit gekend heb.”

„Ik ook,” was haar antwoord. „Maar u hebt zulk een ontleidend verstand, dat u zeker evengoed als het feit ook de oorzaak kent. Leg mij die eens uit.”

„Hij heeft het vlugge begrip van den prairiewolf,” zei Moran. „De prairiewolf is het slimste dier van de wereld, maar de menschen willen dat feit nog niet ten volle erkennen. Zij verdraaien de dingen meestal, dus is het niet zoo vreemd, dat zij, tegen beter weten in, van de lafheid van den prairiewolf spreken, terwijl hij in waarheid een van de moedigste waaghalzen is, die er bestaan. Het gelukt den mensch niet, ze uit te roeien; er zijn er op 't oogenblik meer dan tien jaar geleden. Zij passen zich aan. Oorspronkelijk was de prairiewolf alleen in de prairie te vinden: nu heeft hij zijn gebied zoover uitgebreid, dat het al de heuvels van het Westen beslaat; in het Noorden tot Britsch-Columbia toe, in het Oosten, tot Michigan. Binnen een paar jaar zullen wij hooren, dat hij al aangetroffen wordt in de staten van Nieuw-Engeland en in den Noordpoolcirkel. Onthoud dat eens en let op, of m'n voorspelling niet uitkomt. Zijn verstand heeft hem in staat gesteld zich te vermeerderen in weerwil van omstandigheden, die een hoogen prijs op zijn vacht en een premie op zijn kop gesteld hebben. En dat verstand heeft Flash ook.”

„Maar niettegenstaande dat gelooft u, dat hij onze woorden niet verstaat?”

„Dat weet ik zeker. Ik zal het u ook bewijzen. Hij heeft mij

u vandaag wel een twaalfstal keeren Betty hooren noemen; toch is de herhaling nog niet voldoende geweest, om hem dien klank speciaal met u in verband te doen brengen. Het is voor hem nog niet meer dan elk ander woord, dat ik meermalen gebruik, als ik met u spreek. Aan den anderen kant verbindt hij het woord Moran wel in gedachte met mij. Ik zal het u laten zien.”

Hij begon tegen den hond te praten en Flash keek naar hem op. Moran noemde den naam van het meisje telkens en telkens weer. Flash, in verlegenheid gebracht door de aanhoudende herhaling van denzelfden klank, staarde hem aan, bewoog zijn kop heen en weer, stak zijn ooren levendig op en deed al zijn best om te begrijpen. Zijn opmerkzaamheid was geheel op Moran geconcentreerd, hij keek geen enkele maal naar het meisje.

„Nu moet u het probeeren,” vroeg Moran.

Zij riep Flash bij zich en terwijl zij met hem praatte, bewees hij haar dezelfde oplettendheid, die hij aan Moran had besteed. Toen noemde zij tweemaal Moran's naam en onmiddellijk wendde Flash zijn kop om en keek naar hem.

„Het is waar, u hebt gelijk!” riep zij uit. „Wat weet u veel wonderlijke dingen!”

„Hij is lichamelijk niet in staat, de menschenwoorden uit te spreken en dat maakt het hem geestelijk onmogelijk ze te begrijpen, behalve door herhaling en associatie; hij kan echter heel goed den toon en de stembuiging verstaan en voelt den geest en de gestemdheid, die achter de woorden verborgen zijn. Hij is dan ook intelligent genoeg om elk kunstje of werk te leeren, dat binnen zijn lichamelijke beperking ligt. Alle lessen zouden moeten uitgaan van een fundamenteel feit, dat hem reeds bekend is; daarop voortbouwend zou men hem een heel eind verder kunnen brengen. Zoo konden wij hem bijvoorbeeld met gemak tot koerier tusschen ons africhten en hem boodschappen heen en weer laten brengen.”

„Hoe dan?” vroeg zij. „Vertel mij dat eens!”

„Uitgaande van dit eenvoudige feit: hij kent het woord: vooruit, samen met deze beweging — het uitsteken van mijn arm. Dat heeft hij al geleerd bij het passen op paarden en runderen. Op 't oogenblik is hij van nature al geneigd tusschen ons heen en weer te rennen. Daarvan kunnen wij gebruik maken. Eerst zou hij niet weten, waarheen hij gaan moest, maar hij zou begrijpen, dat ik hem wegzond. Uit gewoonte zou hij naar u terugkeeren. Dan zoudt u hem weer weg moeten sturen met dezelfde beweging, hetzelfde woord en daarbij mijn naam noemen. Afgezien van het feit, dat hij mijn naam kent, zou hij ook al uit zichzelf naar mij gaan zoeken. Binnen korten tijd zou hij achter onze handelwijze een bepaalde bedoeling zien en gauw genoeg begrijpen, wat wij van hem willen.”

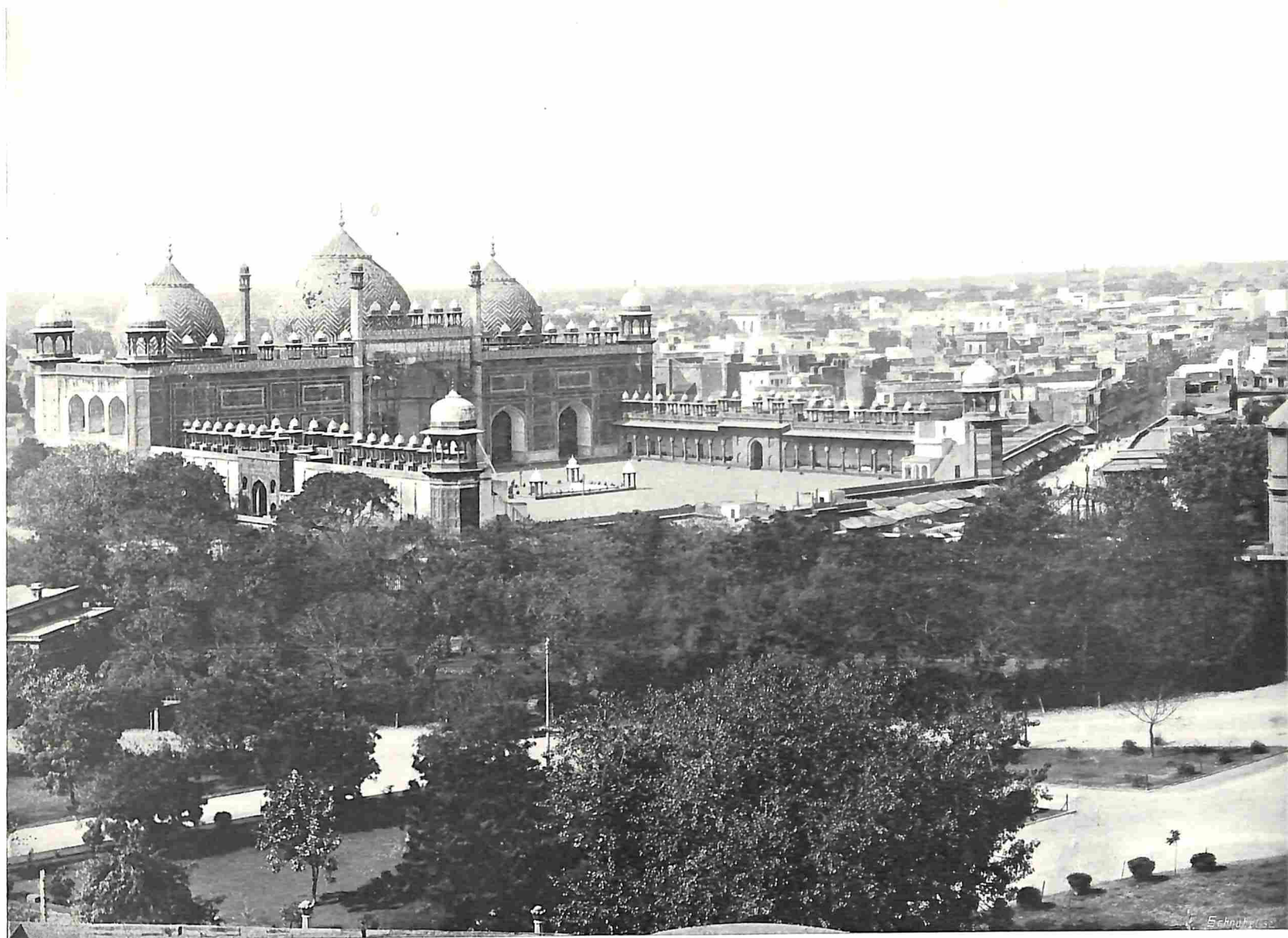
Nu volgden er een paar drukke dagen voor Flash. Den eersten morgen maakte Moran uit een riem van elandshuid een halsband voor Flash en nam den hond mee tot op een goeden afstand van de hut. Hij scheurde een blaadje papier uit zijn notitieboekje, rolde het om den riem en stak het met een speld vast. Toen strekte hij zijn arm uit, wees in de richting van de hut en beval: „Vooruit Flash! Vooruit! Ga het haar brengen! Vooruit, ouwe jongen! Vooruit!”

Flash sprong weg in de aangewezen richting, stond toen weer stil en keek om. Hij wist wel, dat Moran hem beval ergens heen te gaan. Er waren geen paarden of koeien in de buurt. Hij ging zitten en keek oplettend naar Moran, daar hij niet goed begreep, wat deze eigenlijk van hem wilde. Maar Moran's aanhoudend bevel maakte hem duidelijk, dat hij weggaan moest. Hij kende dat woord en dat gebaar heel goed. Hij liep in grillige kringen rond en jankte. Ten slotte ging hij aan den haal.

Zoodra hij Moran niet meer zag, volgde hij zijn natuurlijke neiging om naar het meisje terug te keeren en rende rechtstreeks naar de hut. Zij maakte het blaadje papier van den halsband los, bekkeek het lang en zorgvuldig en begon Flash uitbundig te prijzen, zooals Moran haar gezegd had te doen. Toen maakte zij het papiertje weer vast aan den riem, wees naar den kant, waar Moran heengegaan was en spoorde den hond aan:

„Vooruit, jongen! Vooruit! Moran! Moran! Breng het naar Moran, Flash! Vooruit!”

Flash begreep, dat zij hem wegzond. Hij wist, dat zij van zijn meester sprak, maar het was hem nog duister, wat zij precies van hem verlangde. Weer volgde hij zijn natuurlijke begeerte en liep naar Moran terug. *(Wordt vervolgd).*

DE VRIJDAGSMOSKEE TE AGRA.

INDISCHE STEDEN.

(Vervolg).

MISSCHIEN is Agra, ofschoon het niet kan bogen op zooveel gezag als keizersstad als Delhi, nog schooner. In haar tegenwoordigen vorm hoofdzakelijk de schepping van keizer Akbar en diens zoon Dsjahan en kleinzoon Dsjahanghir, geeft de geschiedenis van haar betrekkelijk korte grootheid wel den bouwwaanzin te kennen van opper-machthebbers, wien de grootheid naar het hoofd geslagen is. Want laat ons dit nog eens vaststellen: de groot-Mogols hebben deze heerlijkheden niet gebouwd. Ze hebben alleen hun door grootheidswaanzin duizelenden wil te kennen gegeven aan onbekend gebleven geniale bouwmeesters om deze paleizen, graftomben, heiligdommen in hun naam te bouwen, ondanks, dat zij konden weten, dat hun zonen ze misschien zouden laten vervallen, zoo niet verwoesten, op hun best er onverschillig voor zouden zijn. Zooals zij-zelf geen hart toonden te bezitten voor de heerlijke kunstwerken, gesticht op last van hun vader. Gelukkig zijn die bouwwerken, drievoudig geërbiedigd: door den tijd met zijn verwoesting, door de dolle overwinnaars en door het voor deze schoonheden gevoelige nageslacht. Nu ja, wat de Engelschen betreft: hun eerbied belette hun niet de groote ingangspoort van het voorplein der „Vrijdagsmoskee” in deze stad bij het onderdrukken van den grooten Opstand te verwoesten. Maar zelfs met deze amputatie is dit door Sjah Dsjahan in naam dier geliefde dochter, die later zijn gevangenis zou deelen, Dsjahanara, in 1644 bevölen heiligdom, nog van groote schoonheid. Zijn aanzien wordt verhoogd door de drie ui-vormige koepels van rooden Indischen steen en wit marmer in zig-zaglijnen afgewisseld, welke onmiddellijk uit het platte dak oprijzen, en, ondanks deze gewaagde proef, niets gedrukt hebben. Het heele bouwwerk is geestig-gedurfd, al zal men geneigd zijn de reeksen fijne en kleine paviljoentjes op de

daklijst, afgewisseld door groote op de hoeken, misschien een onnoodige versiering te vinden. Als geheel, niettemin, is ook deze „Vrijdagsmoskee” een schoon Indisch bouwwerk. Menigeen zal echter aan die te Delhi de voorkeur geven.

De stad, welke slechts korten tijd het voorrecht genoot als keizerlijke hoofdstad te schitteren, en haar voornaamste bouwschatten dankt aan Sjah Dsjahan, bezit echter in de paleizen en heiligdommen van haar „fort” gebouwen van de zuiverste Oostersche schoonheid. Allereerst wordt als voorbeeld gewezen op de zoogenaamde „Parelmoskee”, wier gewelven van geschulpte bogen, gedragen door pilaren van onovertroffen architectonischen adel, den bezoeker stil maken van bewondering. De Moorsche bouwkunst heeft zelfs in Spanje niets schooners weten te scheppen, dan dit edel-bezielde heiligdom, en de machtige gebieder, die het deed bouwen, verdient toch de dankbaarheid van het nageslacht, dat hij, oppermachtige, althans ten opzichte van deze kunst het genie wist te kiezen van onovertroffen kunstenaars, aan wier werken slechts iets ontbreekt: den naam van hun bouwmeester. De „Audiëntiezaal” hiër — „*Diwan-i-am*” — ofschoon bevallig van buiten en van binnen, bezit niet de voorname schoonheid van de bijzondere gehoorzaal te Delhi, hier reeds genoemd. Maar ofschoon vooral haar versiering binnenin niet vrij is van overlading, draagt zij toch zoozeer het kenmerk van het aan het hof der Groot-Mogols gehuldigd Perzisch genie, dat het niet mogelijk is deze bevallige ruimten ongeroemd te laten.

Vooraf dient er op de fijnheid van den arbeid, aan dit bouwwerk besteed, te worden gewezen. De uit marmer gehouwen tralies aan de wanden, waardoor heen de princessen en haar odalissen de schitterende ontvangsten van den keizer konden gadeslaan, de wanden zelf van kostbaar ingelegd gesteente.

Het is, wanneer men in eenzaamheid door deze verlaten paleis-zalen kan dwalen, alsof men daar achter die blanke wanden, fijn als verstijfd kantwerk, nog het gefluister, het gegichel, de vraagjes en het gejoj hoort dier gesierde prinsesjes, die wel veel mochten zien, maar niet gezien mochten worden. Ook in Perzië, en in Transcaucië zijn in meestal vervallen paleizen dergelijk bevallig-gesierde zalen te zien, maar nergens zijn zij dermate bevallig als in het paleis te Agra. Misschien komt dit wijl door geheel de geschiedenis der groot-mogols, van Babar tot Sjah Dsjahan, de vrouwen een belangrijke beteekenis hebben bezeten, De *Äadj-Mahal* is daar het bewijs van.

Misschien zelfs is er in al deze heerlijke bouwwerken iets van wat men een vrouwelijke schoonheid zou kunnen noemen, om het hatelijke woord „verwijfd” — in ieder geval onverdiend, want menigmaal waren de vrouwen van dit keizerlijk hof wat mans — niet te bezigen. Kan men zich inderdaad een geheel van lieflijker schoonheid denken, dan het keizerlijk paviljoen van wit marmer, dat zich hoog op een der hoeken van den rooden burcht verheft, waarin Sjah Dsjahan, die het liet bouwen, na door zijn zoon Aurengzeb van den troon gestooten te zijn, gevangen werd gehouden tot zijn dood? Voor dat zijn ooglicht voor goed brak, wilde hij, gesteund door zijn dochter Dsjahanara, de eenige van al zijn kinderen, die niet tegen hem was opgestaan, naar den buitensten rand van dit paviljoen gedragen worden om daar te sterven in den aanblik van den graftempel *Tadsj-Mahal*, dien hij voor zijn geliefde vrouw had laten bouwen, aan wier zijde hij weldra zou rusten. En: „Vrouwe Ardsjmand”, genaamd de „Uitverkorene van het Paleis” verdiende dezen trouw. Want terwijl hij zijn geestkracht verdeed in verschrikkelijke orgiën, regeerde zij met wijs beleid en vaste hand zijn rijk. Toen zij was heengegaan, zag hij zijn ondergang naderen en enkel de tweespalt zijner kinderen en de steun van Dsjahanara, hield hem in overwicht.

Ofschoon in deze bladen ^{*} de geschiedenis ^{*} van het keizerrijk van Hindoestan reeds werd beroerd, wordt in dit paviljoen, waar uit men neerziet, ver in het roode land van Hind, — beneden de machtige Dsjoemastroom — de geschiedenis der Groot-Mogols levend voor ieder, die er in toeft. Niet veel langer dan de grootheid onzer republiek, duurde die van het Indische keizerrijk. Ietwat eerder dan de republiek der Zeven provinciën kwam het tot bloei — door het zwaard van „Babar” — de Leeuw — gehouden; ietwat later dan haar verval, door het fanatisme van Aurengzeb ondermijnd, won het rijk der Groot-Mogols onder Dsjahanghir en Sjah Dsjahan een luister, zooals de reizigers, die toch de hoven van Frankrijk, Spanje, Oostenrijk en Engeland kenden, nergens in Europa hadden gezien. Babars zoon, Hoemajoen, had dit rijk bijna weer verloren, maar in het laatste jaar van zijn leven won zijn geestkracht het terug. Akbar, Hoemajoens zoon, was een overwinnend krijgsman, die tusschen twee veldslagen in, de denkers van alle godsdiensten tot zich riep om met hen te overleggen hoe, daar elke godsdienst een deel der waarheid bezit, uit alle godsdiensten tezamen de Waarheid, de gehèele Waarheid, bijeengebracht zou kunnen worden? Uit al die godsdiensten koos hij zich èèn vrouw, en trachtte den godsdienst in haar, en haar in den godsdienst lief te hebben. Maar met zijn zoon Dsjahanghir werd de poëzie van huwelijksliefde en huwelijksrouw in dit groote Keizerrijk geboren: als kroonprins was zijn hart onherroepelijk gewonnen door de schoone en goede *Noer-Mahal* („Licht van het Paleis”), maar zijn vader duldde hun echt niet, en huwde haar uit aan een Bengaalsch vazal. Dan — Akbar gestorven en Dsjahanghir keizer — liet deze *Noer-Mahals* echtgenoot dooden, en bracht den aldus terug gewonnen schat bij zijn moeder

in veiligheid. De schoone Noer-Mahal weerstond den keizer jarenlang, tot zij er eindelijk in toestemde zijn „Begoem,” keizerin van Indië-weldadiger nagedachtenis, te worden. In de liefde van Dsjahanghirs zoon, Sjah Dsjahan, bereikte de huwelijksrouw een apotheose. Hij was gehuwd met de dochter van *Noer-Mahals* broër, met „Vrouwe Ardsjmand,” en toen die stierf was de keizer slechts met moeite te bewegen zijn fonkelenden kroon niet weg te werpen. Het eind der heerlijkheid van de Groot-Mogols was aanstaande. Zeker, Aurengzeb, Dsjahans zoon, wist te behouden wat hij zijn vader had afgezwongen: goed administrateur, maar onverdraagzaam Islamiet. Hij maakte zich de millioenen Hindoes tot vijand, die zijn rijk veel talrijker bevolkten dan zijn geloofsgenooten. Onder zijn zoon, Bahadoer-sjah, brokkelde de grootsche bouw van Babar en Akbar reeds in stukken, tot den jammerlijken ondergang van dien anderen Bahadoer en diens zonen, in den Opstand van 1857.

(Slot volgt).

MAURITS WAGENVOORT.

HOE DE DIEREN SPREKEN

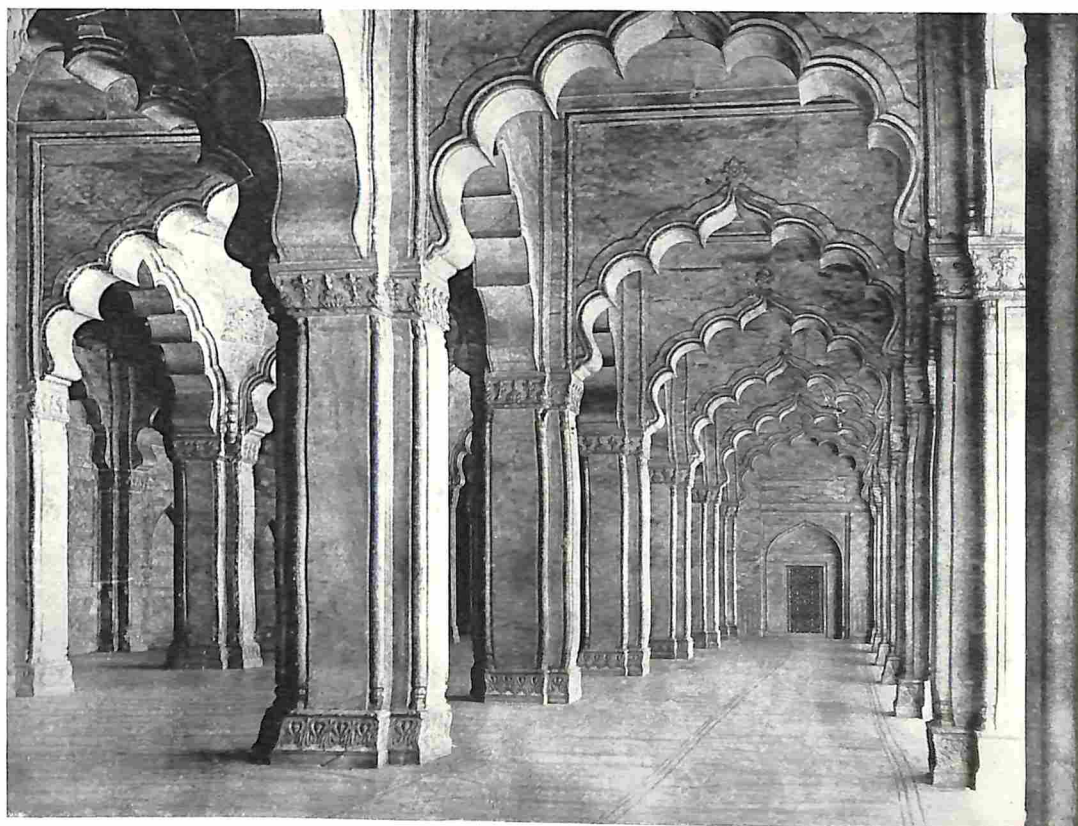
21)

DOOR WILLIAM J. LONG.

Met toestemming van den schrijver vertaald door S. CILIA STOFFEL.

DE spreuwen 1) leveren ons een prachtig voorbeeld op van deze eigenaardigheid. Maanden achter elkaar ziet men ze om 'thuis, eerst in paren, daarna in familiegroepen, dan in grooter gezelschappen, die denk ik uit vogels bestaan, in dezelfde buurt grootgebracht en waarschijnlijk alle min of meer verwant; maar al bespiedt ge deze troepen aandachtig van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, ge zult ze nooit op een buitengewone vlieg oefening betrappen. Dan breekt er plotseling een uur aan, dat er van alle kanten spreuwen-zwermen komen opdagen, die alle aanhouden op een gemeenschappelijk middelpunt. Ze verzamelen zich hier of daar in boomen, of aan de zoomen van een groot veld of een strook open strand, alle tegelijk als merels zwatelend, die ze in hun kreten nabootsen, en glippen rond met een drukte, waar geen eind aan komt, maar zorgen toch blijkbaar dat hun familie- of stamgroep ongeschonden blijft. Plotseling, alsof er een sein gegeven werd, schieten ze naar het midden van het veld; de talloze troepen vereenigen zich in een reusachtigen zwerm, en huup! de oefening is gaande. De vogels zijn niet langer dieren op zichzelf, maar een ontelbare menigte, door één wil

1) Ik spreek van spreuwen, zooals ze nu in 't Zuiden van Nieuw-Engeland voorkomen. Ze werden een jaar of wat geleden uit Europa ingevoerd en vermenigvuldigden zich met schrikbarende snelheid. Ze hebben hier eigenaardige nieuwe gewoonten gekregen; zelfs hun geluid is heel anders dan 't geluid der spreuwen, zooals ik dat in Europa gehoord heb.

DE PARELMOSKEE TE AGRA, VAN BINNEN.

HOEK VAN DE PERZISCHE ZAAL IN DE „DIWAN-I-AM" TE AGRA.

bezielt, die zwenkt of zweeft met zoo'n nauwkeurigheid, dat het flitsen van hun tienduizend wicken is als 't geflikker van een schijnwerper.

Dezelfde eigenaardigheid bij buitengewoon groote aantallen, ziet men ook bij de kraaien, en eigenlijk bij alle andere vogelsoorten, die ooit vlieg oefeningen houden, op één na. Wilde ganzen, in kleine troepen elk een gezinsgroep, hebben een regelmatige en mooie vlucht in den vorm van een eg; maar nooit ben ik bij hen getuige geweest van iets, dat op een vlieg oefening leek, dan bij één gelegenheid, toen er duizend of meer van die vogels bij elkander waren om een paar dagen pret te maken, eer ze den trek naar het Zuiden aanvaardden. En ik heb ook nooit oefeningen gezien van lijsters, of zangers 1), of spreuwen, of sterntjes, of zeemeuwen, die zich soms tot ontelbare scharen vereenigen, maar die klaarblijkelijk niet dezelfde reden hebben, welke er kraaien of spreuwen toe leidt zich op geregelde tijdstippen in een soort van rhythmischen luchtdans te vereenigen.

Nog een in 't oog loopende eigenaardigheid van de vlieg oefeningen is, dat ze steevast een uiting geeft aan speelschheid, of sport, en dat de vogels op zichzelf, ofschoon ze de spelorde wonderbaarlijk goed bewaren, in hun uitdrukking en geluid een onderdrukte gemoedsbeweging verraden. De oefening is nooit opgemerkt als de vogels trekken, of azen, of voor gevaar vluchten, ofschoon er op zoo'n tijdstip wel duizenden bij elkaar kunnen zijn, maar slechts als ze samenscholen in een vroolijke bui, of om gedrild te worden, hun lichamelijke behoeften gestild, het weer en de barometer net geschikt zijn, en er geen vijand in de buurt is om ze lastig te vallen.

Wat hun drijfveer of ingeving dan ook is, zeker is ze niet algemeen, of zelfs niet bijzonder onder de vogels verbreid, aangezien de meeste aan dat exerceeren niet doen, en ze is ook volstrekt niet als die geheimzinnige drang, die plotseeling alle eekhoorns uit een streek op den trek brengt, of de lemningen 2) noopt zich over vlakten en bosschen en ber-

gen voort te haasten, tot ze zich alle verdrinken in de verre zee; want nauwelijks is de korte oefening gedaan, of de troepen verspreiden zich rustig, elk naar zijn eigen verblijf, en elk van de vogels is weer wakker nieuwsgierig, kalm precies zoo als ze te voren waren.

Het allerbest is het drillen te zien onder de plevieren, dunkt mij, en dit zijn, eigenaardig genoeg, de eenige mij bekende dieren, die het dikwijls in praktijk brengen, in grooter of kleiner getale en in alle weer. Ik heb vaak gezien, hoe een zwerm op mijn lokeenden afkwam, gorgelend als ontelbare, bobbelende waterfluitjes; en ik heb die volmaakt gedrilde vogels, die maar een paar uren bij ons blijven op hun snelle reis van het verre Noorden naar het verre Zuiden, nooit aangetroffen zonder me telkens weer te verwonderen over hun wildheid, hun tamheid, hun onbegrijpelijke gewoonten. Om u het vraagstuk eens duidelijk voor oogen te brengen eer ik me aan een verklaring waag: wat er nu volgt staat u mogelijk te wachten wanneer ge uw geweer vergeten kunt om de natuur met inniger belangstelling gade te slaan.

Ge zijt kort na middernacht opgestaan, door den storm en 't schelle gefluit van overtrekkende plevieren gewekt, en lang voor 't daglicht zit ge op de verbrande vlakte op de vogels te wachten. Uw „hinderlaag" is een gat in den grond, door wat frambozenstruiken verborgen; en voor u, in een rechten hoek met de richting van den storm (want plevieren zwenken altijd met den kop in den wind als ze neer strijken), zijn een aantal ruw geverfde lokvogels. Bij 't aanbreken van den dag ziet ge tegen het Oosten een beweging alsof 't vleugels waren en uw lokroep weerschalt wild en helder, om onmiddellijk terug te klinken. In antwoord op uw fluiten wordt de beweging in de verte wild fantastisch; ze begint te zwarren en te welen, alsof er een mistflard snel met den wind mee voortrolde; maar op de een of andere geheimzinnige wijze blijft de mist één geheel, en er zijn eigenaardige flikkeringen in. Dat zijn stellig de plevieren; geen andere vogels hebben die volmaakte eenheid van beweging; en nu, omdat ze uitzien naar de herkomst van den roep, dien ze zooveen gehoord hebben, gooit ge

1) Mniotiltidae.

2) Lemnus Lemnus.

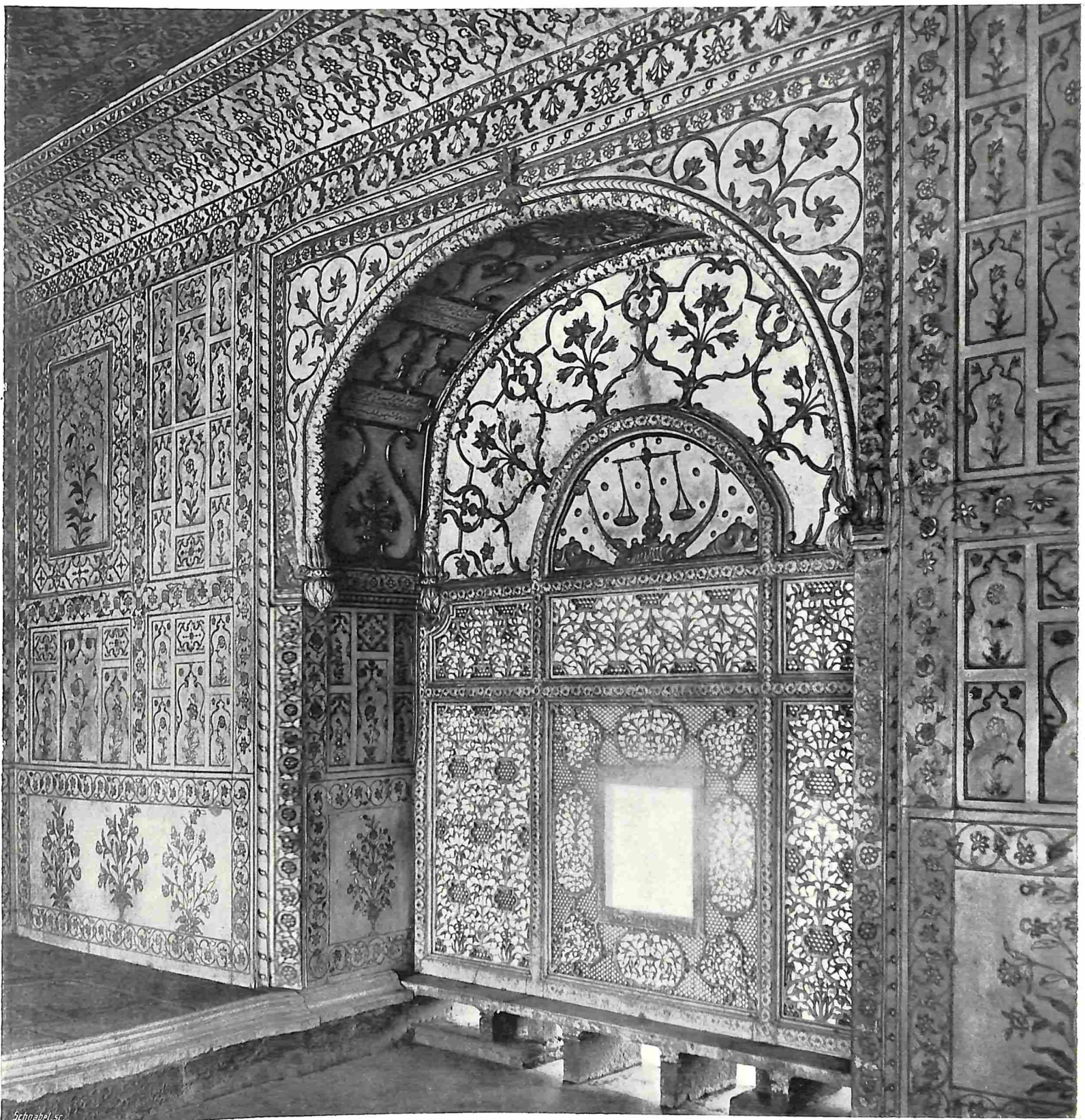
uw pet in de lucht, of wuift ge met uw zakdoek om de aandacht te trekken. Tot antwoord blinkt het wit aan den onderkant van hun vleugels, als de plevieren uw sein opvangen en alle tegelijk zwenken om er heen te gaan. Daar komen ze; in duizelingwekkende snelheid jagen ze recht op u aan!

Het is beter nu met lokken op te houden, want de plevieren zullen spoedig uw lokvogels zien; en deze vogels maken, als ze op den grond zijn, geen ander geluid dan een zacht golvend fluiten om te verwelkomen, of terug te roepen. Dit wordt maar zelden geuit, en wanneer ge 't niet kunt nabootsen, wat wel waarschijnlijk is, zal uw gefluit geen goed doen. En dan nog zou 't onmogelijk te hooren zijn. Luister eens naar dat muzikale Babel en laat uw hart opspringen! In de heele natuur is er niets in ongerepte wildheid te vergelijken met het fluiten van plevieren, die neer komen strijken.

Ze naderen, honderden trillende lijnen; dat zijn de dunne vleugelspitsen, die zich als één bewegen naar een bepaald doel. Hun scherpe oogen vingen het eerste wuiven van uw zakdoek uit de verte op; en nu zien ze hun eigen soortgenooten op den grond, naar ze denken, en hun Babel wijzigt zich, als ze tegen hen beginnen te praten. Plotseling, en zoo onmiddellijk, dat ge

er van knipoogt, heeft er de een of andere wijziging plaats in elk trillend vleugelpaar. Eerst zijt ge in 't zachte ochtendlicht zeker, dat de plevieren nog komen, want ge zaagt ze niet wenden; maar de lijnen worden dunner, vager, en ge weet dat elke vogel in den zwerm omgezwenkt is, als op kommando, en nu recht van u afkoerst. Ge brengt uw vingers aan uw lippen en laat den grilligen plevierenkreet nog eens en nog eens weerschallen; maar dit gaat verloren in hun veel harder gefluit. De trillende lijnen zijn nu alle tot één vervaagd; met een laatste blikkering verdwijnen ze achter een terreingolving; de vogels zijn weg en ge staakt uw vruchteloos geroep. Dan, als ge er over denkt, dat ge dien zwerm nooit weer zult zien, schiet een wolk van vleugels op uit de vlakte tegen den gezichteinder; ze dalen, zwenken, rijzen weer in wonderbaarlijke vlucht, niet als duizend eenlingen, maar als een geheel, en de lijnen worden breder, duidelijker, als de plevieren nog eens terug komen suizen naar uw lokvogels.

Van zoo'n wonder ben ik herhaaldelijk getuige geweest in de venen van Nantucket, jaren geleden. De eenige wijze, waarop ik die onmiddellijke verandering van vlucht kan verklaren, is door aan te nemen, dat er door een verschrikte pl-

WAND VAN DE PERZISCHE ZAAL IN DE „DIWAN-I-AM" TE AGRA.

vier aan den kant, of in het midden van den zwerm een waarschuwing uitgezonden wordt, een drang, die alle vogels voelen en waar ze als één vogel aan gehoorzamen. Dat de waarschuwing geluidloos geschiedt, daarvan ben ik overtuigd, want er is geen gefluit met mogelijkheid te hooren of te begrijpen in dat wilde, luidruchtige geluid, hoe eigenaardig ook. Evenmin voldoet de volgende verklaring: dat een vogel het gevaar zou zien, of de hoedanigheid van de lokvogels ontdekken, en alle andere hem in zijn snelle vlucht zouden volgen; want in dat geval zou er een opeenvolging, of hapering, of verwarring bij 't omkeeren moeten zijn, en de indruk, die voor 't oog blijft, is er niet een van opeenvolging, maar van bijna volmaakte eenheid van beweging.

De eenige andere verklaring van de handelwijze der plevieren is die, welke gewoonlijk in de vogelboeken wordt aangetroffen, waar we al kort op gewezen hebben en die we nu wat meer van naderbij moeten onderzoeken. Ze neemt aan, dat alle vogels van een troep op den trek niet elk voor zich, door een wil worden bewogen, maar door een gezamenlijke ingeving, of gezamenlijk instinct, dat hen alle gelijk aandoet, op hetzelfde oogenblik.

Ter staving van deze geliefkoosde theorie wordt ons gezegd, eens aan de bijen te denken, van wie men aanneemt, dat ze op zichzelf geen beweegredenen hebben, ze niet behoeven, omdat ze blindelings aan een zwerm instinct gehoorzamen, dat haar alle precies gelijk in haar handelingen maakt. Hetzelfde zwerm instinct komt dikwijls bij vogels uit, maar minder sterk, omdat ze dieren van hooger ontwikkeling zijn met grooter behoefte aan, en dus beter geschiktheid voor eigen initiatief.

Deze opheldering over den bijenzwerm wordt zoo vol vertrouwen gegeven en zoo gemakkelijk aangenomen, alsof het een axioma van de natuurlijke historie ware, zoodat men aarzelt dien ouden afgod van zijn gewonen troon te stooten. Toch zou men kunnen beweren, dat elke levende drang, in bijen of in vogels, uit een levende bron moet voortkomen, en als dat erkend werd, eens kunnen denken over een zoo veelomvattend werk van een natuur of een hemel, dat ze eeuwig in zouden grijpen ten behoeve van elken troep of zwerm, of kudde ter wereld door de juiste ingeving precies op het juiste oogenblik te zenden. En als ik klaar ben met denken, vestig ik uw aandacht op het feit, dat, wanneer ik een boom met honing in de bosschen heb opengebrouwen, de eene bij op de zoetigheid aanvult om zich ook te goed te doen, terwijl de andere van denzelfden zwerm me boos te lijf gaat en in den strijd bezwijkt; wat de heele verafgode leer van het gezamenlijk instinct ondersteboven schijnt te gooien.

(Wordt vervolgd).

HET HERSTELD LUTHERSCHE WEES-, OUDE MANNEN EN VROUWENHUIS
IN HET MIDDEN DER NEGENTIENDE EEUW.

Een en ander over de Koffie.

NAAST de tabak en de thee neemt de koffie onder de gewilde, over schier heel de wereld verspreide genot-middelen, een voornamelijk plaats in. De naam koffie, afgeleid van het Italiaansch *caffé*, wordt door sommigen in verband gebracht met den naam van de provincie Kaffa in Abessinië, waar de koffie-plant in het wild voorkomt. Volgens anderen weer zou hij ontleend zijn aan het Arabische woord *Kahona*, dat door de Turken *Kahvé* werd uitgesproken.

De oorsprong van het gebruik der zaden van de koffie-plant als genotmiddel of misschien ook als medicijn, ligt in het duister. Razes, een Arabisch geneesheer uit de negende eeuw, maakt er reeds melding van en somt een reeks van eigenschappen op. De gegevens, die wij tot onze beschikking hebben, wijzen echter uit, dat het gewas ten tijde van dezen esculaap in diens vaderland nog niet verbouwd werd.

Eerst tegen het einde der veertiende eeuw wordt de plant naar het Arabische land Jemen overgebracht en er geplant in de omstreken van Moka, dat aan een zeer gewilde kwaliteit later zijn naam zou schenken. Van Arabië uit reist de koffieplant naar Perzië, naar Indië, naar Bourbon en naar Martinique. Geleidelijk belandt zij in de Nieuwe Wereld, Brazilië, Guyana en op de Antillen. Zoo lezen wij dat zij omstreeks 1420 door den mufti Gemal-Eddin uit Perzië naar Aden werd gebracht. In 1550 pas brengt zij het tot Konstantinopel en ongeveer een eeuw later bereikt het kostelijke zaad, onder hoede van gezanten der Verheven Porte, Frankrijk. Als zoo veel andere producten uit vreemde werelddelen — voor Europa nieuwste snuffjes, werd het den Zonnekoning het eerst aangeboden: Lodewijk de Veertiende dronk zijn eerste kop koffie in het jaar 1674.

Vier jaar te voren wordt de koffie te Venetië al gesignaleerd, maar voornamelijk van Frankrijk uit verspreidde zij zich over Italië en Engeland.

Het zou van een gering besef van nationale eigenwaarde getuigen, indien wij één feit uit de historie der koffie hier onvermeld lieten. Wij doelen op de daad der Hollanders die uit Java enkele planten naar den Jardin des Plantes te Parijs stuurden. Een van die planten ging naar Martinique en werd er aanleiding tot het ontstaan van de uitgebreide Amerikaanse plantages, die een groot deel van de totale wereldproductie opleveren.

Een voornamelijk factor voor den grooten bloei van de koffieplantages in Liberia ligt in de omstandigheid dat de koffieplant daar sterker van bouw is en geringer eischen stelt aan de bodemgesteldheid. De koffie-plant is namelijk een houtgewas van 2—12 Meter hoogte, dat gemiddeld een hoogte van 7 à 8 Meter bereikt. Het groeit het beste in de gematigde zone en bij voorkeur kiest men voor den aanplant terreinen tegen berghellingen gelegen en door een gordijn van bossen tegen zon en wind beschermd. De plant draagt geurige, witte bloemen en de vruchten, die zij levert van het derde jaar af, zijn een soort donker-roode bessen met twee pitten. In den bloeitijd, kort van duur, levert de koffie-plantage een heerlijk aanblik op.

Er is een treffende overeenkomst in de lotgevallen van de thee en de koffie in verschillende landen. Was de eerste, krachtens den legendarischen oorsprong van den heester reeds, het befaamde slaapweermiddel der Buddhistische priesters in Indië, China en Japan, de laatste vervult dezelfde rol bij de Mohammedaansche geloovigen. Een oude Abessinische legende verhaalt de ontdekking van die eigenschap der koffieplant door een kudde schapen, die zooveel van de zaden gesnoept had, dat zij weken lang aan slapeloosheid leed. Verder hadden beide genotmiddelen een zwaren strijd om zich als zoodanig te handhaven. Orthodoxen en

Foto C. Steenbergh.
HERSTELD-EV. LUTHERSCH
WEESMEISJE.

ZONDAGSCHE ZOMERKLEEDING.

conservatieven boden langen tijd fellen tegenstand aan de koffie, die zij onder de volgens hen door den Koran verboden bedwelmende dranken rangschikten. Hun antipathie wordt begrijpelijk, wanneer wij in aanmerking nemen welke gewoonten met het koffie-dinken in de Mohammedaansche landen samengaan. Wij vinden vermeld, dat in den aanvang der 9e eeuw in Moka koffie-huizen bestonden, waar men samenkwam om te kouten, te zingen, te dansen, te schaken en er zich zoo noodig bloed af te laten tappen door den medicijn-man, die er zijn bedrijf uitoefende. Voor het meerendeel ongeoorloofde vermaken dus die de plaats des vermaaks tot een zondige instelling stempten. Tot op den huidigen dag trouwens rijdt destrengeloovige volgeling van den profeet inrichtingen van zulk allooi.

Nog in de zestiende en zeventiende eeuw levert de Ara-

bische literatuur ontelbare spot- en lof-liederen op koffie, getuigend van de beroering der gemoederen, door dit smakelijk vocht teweeggebracht. Evenzoo ging het in het Westen. De eerste koffiehuis-onderneming in Parijs, door een Armeniër Yascall genaamd, leed fiasco. Zijn opvolgers, een landgenoot en een Siciliaan, ontvingen daarentegen in hun etablissementen van de betere standen druk bezoek. In het jaar 1790 telt Parijs al negenhonderd koffiehuisen. Zooals men weet hebben zij nadien als literaire, filosofische en politieke centra een socialen invloed van beteekenis gehad. In Engeland was het Karel II, die optrad als vijand van de koffiehuisen. In 1675 gaf hij zelfs bevel ze alle te sluiten en richtte daarbij tot het volk een proclamatie, waarin hij zijn besluit met redenen omkleedde. Volgens dit Koninklijk document waren de koffiehuisen „verblijfplaatsen van mal-contenten, die valsche, kwaadaardige en schandaleuze geruchten verzonnen en verbreidden, om het Koninklijk gezag aan te randen en den vrede en de rust der natie te verstoren.” Erg genadig kwamen zij er dus niet bij hem af!

Frederik II van Duitschland had ook niet veel met de Oostersche nieuwigheid op. Hij trachtte het goede uit het kwade te halen, door het koffie-branden zonder een kostbare licentie te verbieden, om zodoende te verhinderen, dat Jan en alleman zich aan koffie gewennen zou en te voorkomen, dat in ruil voor dit genotmiddel een groote som gelds jaarlijks het land uit zou gaan. De bedoeling was goed, maar de kop koffie niet minder smakelijk. In de oude wereld — en in de nieuwe nog in grooter mate, groeide en bloeide de koffieplant en meer en meer hechte zich de menschheid aan de uit haar zaden bereide geurige drank.

En inderdaad, de koffie heeft machtige eigenschappen, ons allen bekend, die dit feit ten volle verklaren. Medische waarnemingen hebben uitgemaakt, dat zij de snelheid der reactie op indrukken vergroot en tevens de perceptie van den opnemer verfijnt. Daaraan ontleent zij haar macht, den mensch na zwaren geestelijken of lichamelijken arbeid in korten tijd te restaureeren.

Dat men in de caféïne, langen tijd beschouwd als een spaarmiddel van levenskracht, die het rendement van de menschelijke machine verhoogde, thans ziet een gewone stimulans, die het lichaam in staat stelt zijn reserve te verbruiken, doet aan de onmiddellijke uitwerking weinig af. Voor het oogenblik is men gebaat en trouwens, met de zondvloed, die later komt, loopt het zoo'n vaart niet.

Er is dan ook aan lofzangen op de koffie geen gebrek. Met een uiterst geestdriftigen, aan de pen van Michel Levy ontvloed, willen wij dit schetsje besluiten. Hij luidt: „Zelfs de meest loome geesten ontleenen aan de koffie een neiging tot de

werken des geestes; in het brein van den idioot kan zij weliswaar geen denkbeelden oproepen, maar de verdoofde bekwaaamheden van den gezonden mensch wekt zij opnieuw, zij schenkt vleugelen aan de verbeeldingskracht van den dichter, zij versterkt het geheugen van den geleerde, zij doet de gedachten uit de pen en de woorden over de lippen vloeien.”
d. R.

DE KLEEDING DER AMSTERDAMSCH E WEEZEN.

V. HET HERSTELD-EVANGELISCH LUTHERSCHE WEESHUIS.

IN de tweede helft der 18de eeuw komt in de Evangelisch-Luthersche gemeente te Amsterdam een steeds groeiend aantal leden op tegen de rationalistische richting, die in hun kerkgenootschap den boventoon begon te voeren, en waarvan drie van de zes predikanten aanhangers waren; na 1788, toen een der overleden rechtzinnige predikanten door een rationalist werd vervangen, zelfs vier. Als in 1791 een nieuw beroep hun getal tot vijf vergroot, schuimt de beker der verontwaardiging over: reeds drie dagen na het uitbrengen van dit beroep ligt een plan tot afscheiding gereed, dat weldra wordt uitgevoerd. Na eenige maanden is de afscheuring en de oprichting van het „Hersteld-Evangelisch Luthersch Kerkgenootschap” een feit, en in 1793 wordt zijn kerkgebouw op den Kloveniersburgwal ingewijd. De tegenstelling werd nog scherper gemaakt door het feit, dat de meerderheid over het algemeen Patriottisch-gezind was terwijl de zich afscheidenden tot de Oranje-kantten behoorden, en dus niet alleen in geelófszaken meer aan den behoudenden kant stonden

Thans is de tegenstelling bij lange na zoo groot niet meer. Slechts is het aantal rechtzinnigen bij de Hersteld-Lutherschen grooter dan dat in het oude kerkgenootschap: al hun predikanten zijn rechtzinnig, terwijl bij de Ev. Lutherschen de helft der predikanten tot de moderne richting behoort. Maar van een fellen partijstrijd als in de Ned. Kerk is bij de Lutherschen geen sprake, en de beide kerkgenootschappen staan zóó weinig scherp tegenover elkaar, dat het niets buitengewoons is, als een predikant der Oud-Luthersche gemeente bij de Hersteld-Lutherschen wordt beroepen, of omgekeerd.

Intusschen zijn de gevolgen van dezen richtingstrijd in de woelige dagen van het einde der 18de eeuw gebleven: de split-

Foto C. Steenbergh.
HERSTELD-EVANG. LUTHERSCH WEESMEISJE.

sing in twee Luthersche Kerkgenootschappen is blijven bestaan tot op dezen dag. En evenzeer heeft ieder der twee kerkgenootschappen te Amsterdam nog heden zijn eigen Wees- en Oude Mannen- en Vrouwenhuis.

Het aantal weezen, dat in 1791 het met rationalistische denkbeelden besmette huis aan de Laurergracht verliet, zal wel niet groot zijn geweest: het komt ons niet waarschijnlijk voor, dat vele van deze jeugdige ouderloozen reeds in het geschil partij hadden gekozen, al zal drang van familieleden wel tot een kleinen uittocht aanleiding hebben gegeven. Zij vonden onderdak in het gebouw aan de Nieuwe Heerengracht hoek Amstel, waar toen de Weezen der Ned. Herv. Diaconie verblijf hielden.

Naarmate het Hersteld-Luthersch Kerkgenootschap ouder werd, groeide ook zijn weezental, en daarmee de behoefte aan een eigen huis. In 1825 werd daarin voorzien door aankoop van het Nieuwe Zijds Heerenlogement op de Heerenmarkt, het historische gebouw, dat in „Buiten” van 21 Decem- 1918 reeds in woord en beeld is behandeld. Herinneren wij er dus slechts aan, dat dit de in 1617 gebouwde Vleeschhal is, in 1623 aan de West-Indische Compagnie in huur afgestaan en te haren behoefte met een vleugel aan de westzijde en eene aan de zuidzijde aanzienlijk vergroot; de tusschen deze vleugels ontstane ruimte werd aan de oostzijde door een muur gesloten. Reeds in 1647 moet de in verval geraakte West-Indische Compagnie haar [zetel ver]plaatsen naar haar pakhuis op Rapenburg, en wordt het gebouw op de Heerenmarkt, waarin in den gloriëtijd dezer Compagnie een gedeelte van de door Piet Hein veroverde schatten geborgen hebben gelegen, na een tiental jaren ledig te hebben gestaan, tot een logement ingericht.

* * *

Hoe behoudend de Hersteld-Lutherschen geweest mogen zijn, tegenover het merkwaardige gebouw hebben zij dat niet getoond. Herhaaldelijk is het in den loop der 19de eeuw verbouwd, in 1841, 1854, en 1873, in welk laatste jaar aan de oostzijde een nieuwe vleugel werd opgetrokken waardoor het kijkje over den muur op de schilderachtige gebouwen aan de binnenplaats verloren ging, en natuurlijk ook veel van de nog overgebleven schoonheid van het geheele Huis. Gaarne willen wij aannemen, dat de meeste dezer verbouwingen noodzakelijk waren om het huis aan zijn nieuwe bestemming te doen beantwoorden. Alleen zouden wij willen vragen, of het wel beseft noodig was het oudste gedeelte aan den Haarlemmerdijk (het mooiste gedeelte tevens, dat als Vleeschhal was gebouwd, en daarvan met zijn steenen ossenkoppen in den voorgevel nog de kenmerken vertoonde, een voorgevel, waarvoor een sierlijke hooge trap prijkte) zóó te verbouwen en van een dusdanigen gevel te voorzien, dat men er thans zonder dat hij ook maar eenigszins opvalt, aan voorbijgaat. Jammer, zeer jammer, dat dit teeknachtige geveltje niet is behouden gebleven!

Inwendig vertoont het Weeshuis, dat tevens oude mannen en vrouwen tot verblijf strekt, alle kenteekenen van een voor een andere bestemming gebouwd huis, dat verschillende malen is verbouwd en vergroot. Veel van de oude schilderachtigheid vertoonen echter nog de muren aan de binnenplaats, waar de helaas geëliede baksteen afwisselt met banden van zandsteen, muren die zijn opgetrokken in den zoo korten bloeitijd van de West-Indische Compagnie.

* * *

In tegenstelling met het gebouw geeft nog wél de kleding der Weezen blijk van de behoudendheid der Hersteld-Lutherschen. Is deze bij het oude Luthersche kerkgenootschap zeer gemoderniseerd, bij de jongens zelfs zoo, dat van

een eigen kleding nauwelijks meer sprake is zooals we reeds zagen, bij de Hersteld-Lutherschen is dit in veel mindere mate het geval geweest.

De jongens droegen vroeger een zwart „jacquet” met groote platte verzilverde knopen; de mouwen waren van blauwe opslagen voorzien. Hun vest met dezelfde knopen, was dicht tot boven aan den hals en eindigde daar in een opstaande boord, die met het vest één geheel vormde en blauw gekleurd was als dit. Op het hoofd droegen zij een platte pet van zwart zijlboek, waarom een breede blauwe rand liep.

Een jaar of zes geleden is in dit kostuum verandering gebracht: het jacquet werd door een colbert vervangen, de blauwe mouw-opslagen werden tot smalle blauwe biesjes, het vest werd zwart, en nog wat later, van boven uitgesneden — zoodat het geheele kostuum iets veel minder opvallends kreeg.

De meisjeskleding is nauwelijks of niet veranderd; alleen het kleine achter op het hoofd rustende mutsje, dat vroeger in huis werd gedragen, is afgeschaft.

De hierbij geplaatste afbeeldingen ontslaan ons van de verplichting om dit meisjes-kostuum uitvoerig te beschrijven. Zooals men ziet hebben de Hersteld-Luthersche weesmeisjes

Foto C. Steenberg.

HERSTELD-EVANGELISCH LUTHERSCH
WEESMEISJE.

den witten halsdoek behouden; zij dragen dezen echter alleen des Zondags; het is ook een heel werk om hem fraai geplooid zooals het behoort, om te doen, en wel vijftig spelden zijn daarbij noodig. Opvallend zijn verder vooral de armmofjes, des winters van zwarte, des zomers van witte kleur. De vrij korte mouwen eindigen in een blauwen opslag. Het mutsje is weer geheel anders als dat der Oud-Luthersche weesmeisjes; het sluit nauwer om het achterhoofd. Ook hier het opstaande randje, hier echter van tule, opgehouden door blauw leton, en omzoomd door 'n smal kanten randje. Een dergelijk randje van tule met kant bevindt zich aan de achterzijde der muts; dit steekt aan beide zijden van de muts uit, en wordt onder de kin met een knoopje vastgemaakt. De muts zelve is van „kamerdoek,” waarvan ook de halsdoek is vervaardigd. Op straat wordt bij koud weer een lange zwarte mantel gedragen; de lange cape heeft men hier weer afgeschaft omdat men het onpraktisch achtte, dat de meisjes hun handen en armen zoo weinig tot haar beschikking hadden. In de week wordt blauwgeruit katoen gedragen, behalve door de meisjes, die buitenshuis, op kantoren e. d. werkzaam zijn; deze zijn in het zwarte kostuum gekleed, dat dan evenwel den halsdoek mist.

De jonge meisjes dragen ook hier het hooge witte schort en, op het hoofd, een zwarte strooiedoek met een blauw lint om den bol.

* * *

In het huis verblijven thans 23 jongens en 27 meisjes, daarbuiten 17 jongens en meisjes 1); dit aantal is zeker niet veel kleiner, misschien wel grooter, dan het vroeger is geweest. Dat vindt zijn verklaring hierin, dat er heel wat „voogdij-kinderen” onder zijn, die dus ook de Hersteld-Lutherschen gaarne opnemen. Als merkwaardigheid worde ten slotte vermeld, dat een der weezen, „de oude Rika”, die wegens lichaamsgebreken in het huis is gebleven er reeds 73 jaren heeft gewoond.

Besluiten wij dit artikel met de mededeeling, dat naast de 50 weezen nog 70 mannen en vrouwen onder hetzelfde dak wonen, die er een onbezorgden ouden dag doorbrengen.

(Wordt vervolgd).

A. L.

1) Hieronder zijn ook oud-weezen gerekend, die om de een of andere reden nog onderstand van het Huis ontvangen.

De Bloembladen van Lao-Tze.

28)

DOOR J. ALLAN DUNN.

„Ik vraag je wel excuus,” zeide Walton, „’t Is geen gebrek aan belangstelling maar donders nog toe, ik ben vreeselijk slaperig.”

„Dat zal de whisky wezen,” zeide Keeler half lachend want hij voelde dat hij knikkebolde, niettegenstaande het groote belang van het behandelde onderwerp, en nam de flesch op. „Ik ben ’t ook. Stel je voor dat we indutten en —”. Met verwondering, gepaard gaande met een vaag gevoel van gevaar, hoorde hij zijn eigen stem wegdeinen. Walton doemde vaag op uit den tabaksrook, die plotseling zwaar neerhing. Toen zag hij Walton van zijn stoel glijden en hij zelf rolde met een doffen plof als een hoopje vodden op den grond, nog steeds met de flesch Loch Livet in zijn hand gekneld.

Zelfs toen hij neerzeeg, sprak iets in zijn hersens luid van gevaar. Een gevoel van woede ontstak in zijn binnenste, overmeesterde hem en prikkelde zijn verdwijnende geestkracht. Dit was geen dronkenschap. Zij hadden ieder maar op zijn hoogst een maatje gedronken. Het was.....

Een of ander innerlijk proces, dat niet te verklaren was door een fysieke daad, deed hem de flesch rechtuit door ’t raam goeien.

De flesch sprong door het glas dat brak en rinkelend neerviel, en vloog hard tegen het zonneblind aan, dat wijd open sprong. De koude frissche lucht stroomde binnen en Keeler ademde haastig met volle teugen in. Hij had een vaag visioen van een gebogen gestalte, die haastig overeind kwam en in de ruimte scheen te springen.

Keeler kroop op zijn knieën, zijn kracht keerde snel weer, toen zijn herleeft longen de ingeademde zuurstof door zijn aderen stuurden. Automatisch greep hij naar zijn pistool en schuifelde op de knieën naar de gebroken ruit, die rechtop bleef staan toen hij op de vensterbank klauterde.

Het licht uit de kamer viel op het geteerde en met kiezelstenen bedekte dak van het plat dat leeg was. Hij meende twee gedaanten over een muur te zien klimmen aan ’t eind van den tuin van Walton’s huis, maar zijn oogen waren nog dof; toch deed hij een poging om te schieten.

Voor hij kon mikken waren de gestalten, indien zij er tenminste geweest waren, verdwenen.

Een gekreun achter hem bracht hem Walton in de herinnering. Zijn vriend liep op handen en voeten en trachtte met behulp van het tafelblad en een stoel overeind te komen. De reuk van de gestorte Loch Livet vulde de kamer. Walton strompelde naar het venster en ademde met diepe teugen de frissche lucht in.

„Wat is er gebeurd?” vroeg hij stamelend.

„Een of andere duivelsche toeleg,” antwoordde Keeler, weer geheel tot zichzelf gekomen. „Mijn Chineesche vrienden hebben een afkeer ervan mij alleen te laten. Zij zijn waarschijnlijk in de taxi geweest, welke ons in de Avenue volgde. En kijk hier eens naar, Walton.”

Het hout beneden aan ’t venster was doorboord en door ’t gat, dat door de schaduw van het licht verborgen was, stak een stuk van een glazen buisje. Keeler knielde en besnuffelde het omzichtig.

„Gas!” zeide hij, toen hij overeind kwam. „Weer iets wat wij aan de Duitschers te danken hebben. Onze *Tau-t’ie* hebben het nagedaan. Zeker een guttaperchasing die verbonden was met een buis met chlorine, stel ik me voor. Nog enkele seconden langer en we waren bewusteloos geweest. Dan waren zij ’t venster binnengestapt en het plaatje niet vindend, zouden zij misschien ons wel de keel

afgesneden hebben. „Hoe is ’t met je longen, Walton?”

„Loop naar den duivel met je longen!” zeide Walton. „Zij hebben mij van de whisky afgeholpen.”

„Spreek niet van afhelfen in deze omstandigheden,” zeide Keeler en haalde zoo diep mogelijk adem. „Hij was een ware levensredder, die Loch Livet. Ik geloof niet dat we zoo veel inadenden, om er kwade gevolgen van te ondervinden. Maar ’t was op het kantje af. Ik zag een der duivels van dat dak afspringen en twee van hen boven op dien muur, maar ik was te doezelig om te schieten, misschien wel heel goed ook. Er is geen enkele reden om de buurt op stelten te brengen.”

„Er is een open ruimte aan de andere zijde van dien muur,” zeide Walton. „Zij zijn er allang vandoor. ’t Was mijn schuld. Ik vermoed, dat zij meenden, dat jij nog in het bezit van het plaatje waart. Die priesters van den tempel of hun aanhang. Dat had ik moeten bedenken.”

„Zij beproefden hun geluk,” antwoordde Keeler. „Je kunt nu een paar eieren bakken. ’t Wordt licht. Zij waren op ’t nippertje.”

„Ik heb ’t land, dat je dit in mijn eigen kamers overkwam,”

zeide Walton. „’t Was mijn verdiende loon geweest, als ze mij te pakken hadden genomen. Maar ik ben klaar. Koffie bij de eieren?”

„Geef maar koffie,” zeide Keeler. „Niet dat ik ’t nodig heb om de rest van den nacht wakker te blijven, dank je.”

HOOFDSTUK XVI

DE LEVENSBADEREN.

Stuart Mc Vea nam Keeler met een blik op, die scheen door te willen dringen in de geheimste schuilhoeken zijner ziel. De geleerde was zichtbaar verouderd. Zijn ijzerkleurig haar was nu sneeuwwit, zijn handen beefden en zijn kin schokte zachtjes, wanneer hij sprak met een stem, welke trilde van opwindung.

„’t Was een goed overlegd plan,” zeide hij. „Jou treft geen blaam, Keeler. Ik kan niets doen en heb je hulp nodig. Zie, beste jongen, ik vertelde je eens, dat mij dit meer waard was, dan wat mij nog aan levensdagen gegund werd. Dat laatste is nu ingekrompen. Ik leef nog, maar mijn krachten nemen af, nemen af. Wat gij mij daar medegedeeld hebt is meer dan de pogingen van Hsu-Fuan en van hen die boven en onder hem staan. Het verraad schuilt dicht bij huis. Die telegrammen!..” Hij drukte de hand op zijn hart en dronk een teug uit het groote glas whisky en Vichy, dat naast hem stond. Keeler was zijn adres gemakkelijk

te weten gekomen door Mc Kechnie en Menzies. Tegen de advokaten had hij niet gesproken over de gebeurtenissen van den vorigen nacht; hij vermeldde slechts, dat hij juist aangekomen was en een onderzoek instelde naar het adres.

McVea woonde nu op de hoogste verdieping van een etagewoning die over Riverside Drive uitzag; deze diende niet alleen tot verblijf voor een legertje huisbedienden, wier plicht het was slechts hen die zich behoorlijk konden legimiteren, toe te laten tot de bewoners der kostbare vertrekken, maar bovendien voor twee mannen die zaten aan lessenaars in een uitgebouwde kamer, oogenschijnlijk een boekwinkel. Zij droegen het kenmerk van particuliere detectieven. Of Keeler gevolgd was of niet, achter deze muren was hij veilig. Onder-tusschen speelde Walton voor waakhond bij Redding.

„De plaats in de zeven en negentigste straat werd dag en nacht bewaakt, weet ge,” zeide McVea. „Men had er een inval kunnen doen, maar was niets wijzer geworden. Dit is een fort en een fort heb ik nodig. Ik telegrafeerde je natuurlijk waar gij moest verschijnen en nu komen we tot de kwestie der telegrammen. Wij hebben den tijd alles nauwkeurig te behandelen, omdat uw vriend Walton, die volgens

Foto C. Steenbergh.

HERSTELD-EVANGELISCH LUTHERSCH
WEESMEISJE.

uw zeggen betrouwbaar is, het oog houdt op den schurk Redding.

„Een afvallige blanke is slechter dan de laagste kleur-ling. 't Is een ingewikkelde historie, jongen en gij moet mij behulpzaam zijn bij 't ontraadselen. Want het blaadje moeten wij hebben. Ik verdubbel de belooning, als gij het in handen krijgt. Met dien verstande, dat gij het niet wéér verliest.”

„Ik wensch niets, dat ik niet verdiend heb, McVea.”

„Bah, wat is geld! Wel, ik veronderstel dat gij het 't meest waardevolle op aarde vindt! Neen, gij zijt nog te jong. Zijn de vrouwen dat misschien voor je?”

De aderen op zijn voorhoofd waren gezwollen en zijn gelaat was purperrood gekleurd, maar zijn oogen schitterden en keken hem vragend aan. Hij ving een blik van erkenning van Keeler op en glimlachte.

„Gij denkt, dat ik bezig ben mij te overspannen? Herinnert gij u nog wel mijn vrees voor verkalking, waaraan ik stierf, volgens zeggen van dien Angus McVea? Wel, ik waag het erop. Ik vraag u met opzet, wat denkt gij dat het meest waardevolle in de wereld is? Als je eens een wensch toegestaan werd, wat zou je dan vragen? Geld, of liefde of — leven?”

Hij boog zich voorover en legde zijn smalle vingers op Keelers knieën; zijn oogen schitterden koortsachtig. Keeler voelde dat de vraag, schijnbaar zonder oogmerk, iets uit te staan had met den talisman en McVea's bijgeloof in zijn tooverkrachten.

„Wel, behalve dat, is er nog wel veel meer,” zeide hij, „Macht, genie, vriendschap, 't laatste is misschien het grootste. 't Leven is lang genoeg om hun, die gelukkig zijn, de volle maat van dit alles te schenken.”

„Zoo, nu sla je den spijker op den kop. 't Leven! Dat heeft waarde.”

De geleerde bleef met een mystiek licht in de oogen Keeler aanzien, terwijl hij met zijn beenige vingers op zijn knie klopte. „Hoe zou je 't vinden eeuwen lang te leven? Verder leven zoals ge nu zijt, zoals ik nu ben met ontwikkelde hersens, die kunnen meegaan met de tijden, als zij veranderen. De vooruitgang der wereld gade te slaan en mee te gaan. Macht en geld vallen in het niet daarbij. Zie, hoe de wereld nu eruit ziet. Groote uitvindingen liggen nog braak. Gij kunt evengoed nu in de wieg gelegd worden als sterven. Een eeuw later, als de menschheid terugziet op deze oorlogszuchtige tijden als een laatst overblijfsel van barbarisme, en de hebzucht zal zijn opgelost in den smeltkroes der wetenschap, dan, mijn jongen, zal het de tijd wesen om te leven. Een week van morgen is zeven jaar van gisteren waard.”

„Wat bedoelt u?” zeide Keeler. „Meent u, dat dit voorrecht aan een ieder te beurt moet vallen?”

„Nog niet. Later, misschien. Aan deze generatie niet.”

Keeler praatte maar met hem mee, de man was op dit punt niet recht wijs. „Ik zou er niet op gesteld zijn, het te probeeren,” zeide hij. „Ik blijf liever bij mijn vrienden en begeer niet ze te overleven. Ik veronderstel, dat gij 't bloemblad bedoelt...”

„Juist, het bloemblad. Ik zal je iets toevertrouwen, jongen, want ik ben de eenige levende Caucasiër, die het geheim kan oplossen. Je denkt, dat ik gek ben. Luister. Er bestaat geen legende of er is een kern van waarheid in... Neem dit aan. Nu — waarheid. Er wordt niet ontkend dat er eens menschen leefden boven de toegekende zestig en tien jaren. Er is geen kroniek van de Veda's af tot den Bijbel, die dit niet bevestigt. Ik kan je steenen uit 't oude Babylon toonen welke juist ontdekt zijn...”

Een oogenblik verviel hij in gepeins.

„Cathay is niet de bakermat van het ras maar zijn kronieken zijn het A, B, C der wetenschap, men moet slechts de natuur verstaan. Er bestaat geen enkele physiologie die zulk een korte spanne tijds voor 't leven eischt. Ben je wat op de hoogte van Oostersche filosofie? Lao-Tze werd zes honderd

en vier jaar vóór Christus geboren en niemand weet, wanneer hij stierf. Zijn dienstknecht Lonkea werkte twee honderd jaar voor hem en aan hem schonk Lao-Tze den talisman des levens, en nam hem weer af, toen hij om loon vroeg voor zijn arbeid. Lao-Tze nam 't geheim mee in 't graf.

„Keizer Che Hwang-te zond een Taötisch toovenaar naar de Gouden Eilanden van den Gezegende, ergens in het oosten van China, waar het gras der onsterfelijkheid wast en de talisman voor een lang leven werd bewaard. Sen She, de toovenaar, bleef in gebreke, maar ge moet hun gelijk geven, die beweren, dat hij de eilanden bereikte, die naar sommigen zeggen het Japan van heden ten dage is.”

„Maar Confucius, die een leerling van Lao-Tze was, stierf toen hij twee en zeventig was. En Boeddha werd slechts tachtig” vulde Keeler aan. Hij begon belang in de zaak te stellen, ze begon hem te boeien. In McVea's dwaasheid was in elk geval een methode, al was die gegrondvest op fantasie.

„Gij zult u herinneren, dat Lao-Tze negentig jaar was, toen Confucius geboren werd en deze laatste was dertig toen hij Lao-Tze bezocht,” antwoordde McVea. „Misschien vond Lao-Tze 't niet noodig hem het geheim te openbaren. Boeddha zou waarschijnlijk wel de onsterfelijkheid door het Nirvana op een andere wijze volbrengen. Maar er zijn in onze dagen lama's wier arbeid aan de heilige boeken alleen al bewijst, dat zij meer dan honderd jaar hebben geleefd. Man, ik kan je een duizend zekerheden daarvan geven.

Dit is een geheim waarvan 't bekend is dat het in bezit was van de Groote Lama's. Het staat vermeld in de Heilige Boeken van Kanjun. 't Is een deel van den ritus.

„Het geheim staat geschreven op de bladeren der mystieke bloem, welke den talisman vormt. Wanneer een lama zich verdienstelijk maakt, verneemt hij het geheim van een der bladeren, maar zonder de rest zegt dit niets. Enkel de Groote Lama kent het geheel. Elke hoogepriester der verschillende orden heeft een facsimile van het bloemblad, hetwelk hij heeft leeren verstaan. De Groote Lama staat toe, dat de heilige drank, door hem zelf bereid, toegereikt wordt aan hen, die het verdienen en voor wie een lang leven noodzakelijk is tot vervulling hunner eigen taak.”

Keeler keek niet naar McVea, maar naar de asch zijner sigaar. Hij wilde zich niet bekennen, dat het bij hem op den voorgrond dringende gevoel medelijden was. Het scheen hem onbegrijpelijk toe, dat een man van McVea's toch onbetwistbare kennis ernstig

zulk een volksgeloof voor waar zou houden, hetwelk overgeleverd was door mythen, die geen geloofwaardigheid bezaten. De drank van een lang leven, was een fantasie van elke generatie; de wensch de vader van het geloof. Ongetwijfeld hadden de lama's dikwijls een lang leven, maar de duur werd door Keeler gemakkelijk verklaard uit hun wijze van leven, in rustige oorden of in meditatie, zich speenend van alle wederwaardigheden van buitenaf, bestaande van 't eenvoudigst mogelijke voedsel.

McVea's aangeboren mystieke neigingen, nog te genomen door zijn langdurig onderzoeken der Oostersche filosofie, had zijn hersens verward. Ergens was een zwakke plaats, de kweekplaats van monomanie. 't Was voor Keeler eigenlijk van geen gewicht, want hij was vast van plan niets minder te willen ontvangen dan de prijs bedroeg in het oorspronkelijk contract. Hij had dit verdiend, onverschillig of hij iets meegebracht had dat de waarde van een miljoen dan wel van een stuiver bezat.

Ondertusschen kon McVea hem slechts amuseeren. Er was tijd in overvloed vóór er van eenig handelend optreden kwestie kon zijn. Walton had den tocht naar 't Mac Alpin hotel ondernomen. Redding was daareven na tweeën aangekomen en sloot zich in zijn kamer op, terwijl hij verzocht had niet gestoord te worden, voordat de klok nog eens weer dat uur aanwees, zeker wel zich verdoofd klokkend op zijn gewone wijze, na het onderhoud met de priesters. (Wordt vervolgd).

Foto J. van der Veen.

ONOORDEELKUNDIG GESNOEIDE
LINDEN EINDE MEI.